Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

7 ноември 2018 година*

„Преюдициално запитване — Компетентност на Съда — Директива 2003/86/ЕО — Право на събиране на семейството — Член 12 — Неспазване на срока от три месеца след предоставянето на международна закрила — Лице със статут на субсидиарна закрила — Отхвърляне на заявление за виза“

По дело C-380/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) с акт от 21 юни 2017 г., постъпил в Съда на 26 юни 2017 г., в рамките на производството по дело,

K,

B

срещу

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: M. Vilaras, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на трети състав, J. Malenovský, L. Bay Larsen (докладчик), M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: P. Mengozzi,

секретар: R. Șereș, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 19 март 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за K и B, от C. J. Ullersma и L. van Leer, advocaten,

– за нидерландското правителство, от K. Bulterman и H. S. Gijzen, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от C. Cattabriga и G. Wils, в качеството на представители,

* Език на производството: нидерландски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 27 юни 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 12, параграф 1 от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 2003 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 164).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между K и B, граждани на трети държави, и Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (държавен секретар по въпросите на сигурността и правосъдието, Нидерландия) (наричан по-нататък „държавният секретар“), тъй като последният отхвърлил заявление за издаване на виза за пребиваване за срок от над три месеца на основание събиране на семейството.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2003/86

3 Съображение 8 от Директива 2003/86/ЕО гласи следното:

„Специално внимание следва да се отдели на положението на бежанците поради причините, които са ги принудили да избягат от страната [им] и които им пречат да водят там нормален семеен живот. Ето защо необходимо е да се предвидят по-благоприятни условия за упражняване на правото им на събиране на семейството“.

4 Член 3, параграф 2, буква в) от тази директива предвижда:

„Настоящата директива не се прилага, когато кандидатът за събиране на семейството [е гражданин на трета страна]:

[…]

в) получил[…] разрешение да пребивава в държава членка на основата на субсидиарна форма на закрила в съответствие с международните задължения, националното законодателство или практиката на държавите членки, или кандидатства за разрешение да пребивава на тази основа и очаква решение за своя статут“.

5 Член 4, параграф 1 от посочената директива изброява членовете на семейството на кандидата, на които държавите членки разрешават влизането и пребиваването в съответствие със същата директива.

6 Член 5, параграф 5 от Директива 2003/86 гласи:

„При разглеждане на заявлението държавите членки се ръководят от висшите интереси на малолетните и непълнолетните деца“.

7 Член 7, параграф 1 от тази директива гласи следното:

„При подаване на заявление за събиране на семейство заинтересованата държава членка може да поиска от лицето, което е подало заявлението, да представи доказателство за това, че кандидатът разполага със:

а) жилищни условия, считани за нормални за сравнимо семейство, живеещо в същия район и покриващи изискванията на общите здравни норми и нормите за безопасност, които са в сила във въпросната държава членка;

б) медицинска застраховка за всички рискове, които обикновено се покриват за нейните собствени граждани във въпросната държава членка, за самия кандидат и членовете на неговото семейство;

в) стабилни и регулярни финансови ресурси, които са достатъчни, за да издържа себе си и членовете на своето семейство, без да прибягва до системата за социално подпомагане на въпросната държава членка. […]“.

8 В членове 10 и 11 от посочената директива се посочват правилата, които държавите членки трябва да прилагат към бежанците, които те са признали за такива.

9 Член 12 от същата директива гласи:

„1. Чрез дерогация от член 7 държавите членки не изискват от бежанеца и/или членовете на семейството му да представят във връзка с молби, отнасящи се до членовете на семейството, визирани в член 4, параграф 1, доказателства, че бежанецът изпълнява изискванията на член 7.

[…]

Държавите членки могат да изискат бежанецът да покрива изискванията на член 7, параграф 1, ако заявлението за събиране на семейството не е подадено в рамките на период от три месеца след предоставянето на статута на бежанец.

2. Чрез дерогация от член 8 държавите членки не изискват от бежанеца да е пребивавал на тяхна територия в течение на определен период от време, преди членовете на семейството му да се присъединят към него“.

10 Член 17 от Директива 2003/86 предвижда:

„Държавите членки надлежно държат сметка за характера и солидността на семейните връзки на лицето и продължителността на пребиваването му в държавата членка, както и за съществуването на семейни, културни и социални връзки със страната му на произход, в случай на отхвърляне на заявление, оттегляне или отказ за подновяване на разрешение за пребиваване, а също и в случай на постановяване на мярка за принудително отвеждане на кандидата или на членовете на неговото семейство“.

Директива 2004/83/ЕО

11 Съображение 25 от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят

от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 2004 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 52), гласи следното:

„Необходимо е да се определят критериите, на които трябва да отговарят търсещите международна закрила, за да могат да кандидатстват за субсидиарна закрила. Тези критерии би трябвало да бъдат определени на основата на международните задължения, произтичащи от актовете за правата на човека и вече съществуващите практики в държавите членки“.

Директива 2011/95/ЕС

12 Съображение 34 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9) гласи следното:

„Необходимо е да се въведат общи критерии, въз основа на които да се признава, че лицата, подали молба за международна закрила, отговарят на условията за субсидиарна закрила. Тези критерии би трябвало да бъдат определени на основата на международните задължения, произтичащи от актовете за правата на човека и вече съществуващите практики в държавите членки“.

Нидерландското право

13 Член 29, параграфи 1, 2 и 4 от Vreemdelingenwet 2000 (Закон за чужденците от 2000 г.) гласи:

„1. Разрешението за пребиваване за определен срок […] може да бъде издадено на чужд гражданин, който:

а) е със статут на бежанец или

б) е доказал надлежно, че има основателни причини да се предполага, че в случай на експулсиране би възникнала реална опасност, че:
1°. ще му бъде наложено смъртно наказание или екзекуция;
2°. ще бъде подложен на изтезания или ще му бъде наложено нечовешко или унизително наказание или
3°. ще бъде подложен на тежка и конкретна заплаха за живота или личната неприкосновеност на друг гражданин поради безогледно насилие в случай на вътрешен или международен въоръжен конфликт.

2. Разрешението за пребиваване за определен срок по член 28 може освен това да бъде предоставено на изброените по-нататък членове на семейството, ако към момента на пристигането на чужденеца те са част от семейството му и са влезли заедно с него в Нидерландия или са се присъединили към него в срок до три месеца след като му е издадено разрешение за пребиваване […].

[…]

4. Разрешението за пребиваване за определен срок […] може също така да бъде предоставено на член на семейството по смисъла на параграф 2, който сам не се е присъединила към посочения в параграф 1 чужд гражданин в срок до три месеца след издаването на разрешение за пребиваване […], ако в този тримесечен срок от или в полза на този член на семейството е подадено заявление за издаване на виза за пребиваване за срок от над три месеца“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

14 F. G. е гражданка на трета държава и от 23 септември 2014 г. се ползва със статут на субсидиарна закрила в Нидерландия.

15 На 22 януари 2015 г. тя подава заявление за издаване на виза на основание събиране на семейството — за K и B, които са съответно нейният съпруг и нейната непълнолетна дъщеря.

16 На 20 април 2015 г. държавният секретар отхвърля това заявление с мотива, че то е подадено повече от три месеца след като F. G. е получила разрешение за пребиваване в Нидерландия, без да е налице извинение за това закъснение.

17 Тъй като K и B подават жалба по административен ред, с решение от 8 ноември 2015 г. държавният секретар потвърждава първоначалното си разпореждане.

18 K и B обжалват това решение пред Rechtbank Den Haag zittingsplaats Amsterdam (Районен съд Хага, заседаващ в Амстердам). Със съдебно решение от 24 юни 2016 г. тази юрисдикция отхвърля жалбата.

19 K и B обжалват по въззивен ред това съдебно решение пред запитващата юрисдикция.

20 Според тази юрисдикция съгласно член 3, параграф 2, буква в) от Директива 2003/86 разглежданият в главното производство случай не попада в приложното поле на тази директива, тъй като на кандидата за събиране на семейство е предоставен статут на субсидиарна закрила.

21 Разпоредбите на посочената директива обаче се прилагали пряко и безусловно към лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, тъй като нидерландският законодател избрал да прилага спрямо тях тези правила, за да им гарантира третиране, идентично с осигуреното за бежанците.

22 Макар и поради това запитващата юрисдикция да приема, че тълкуването на член 12, параграф 1 от Директива 2003/86 е от решаващо значение за изхода на спора в главното производство, тя все пак поставя въпроса дали с оглед на решение от 18 октомври 2012 г., Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), Съдът е компетентен да отговори на преюдициален въпрос относно тълкуването на тази разпоредба в положение като разглежданото в главното производство.

23 При положителен отговор запитващата юрисдикция иска да установи дали тази разпоредба е съвместима с предвидените в нидерландското законодателство правила за подаване на заявление на основание събиране на семейството.

24 При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Като се имат предвид член 3, параграф 2, буква в) от Директива [2003/86] и решение от 18 октомври 2012 г., [Nolan] (C-583/10, EU:C:2012:638), от компетентността на Съда ли е да отговори на преюдициалните въпроси на нидерландския съд относно тълкуването на

разпоредбите на тази директива в правен спор във връзка с правото на пребиваване на член от семейството на лице, на което е предоставен [статут на] субсидиарна закрила, след като в нидерландското право е установено, че посочената директива се прилага пряко и безусловно по отношение на лицата, на които е предоставен [статут на] субсидиарна закрила?

2) Допуска ли установеният в Директива [2003/86] режим национална разпоредба като разглежданата в главното производство, съгласно която заявление за допускане на събиране на семейството в съответствие с предвидените в глава V от тази директива по-благоприятни условия може да бъде отхвърлено само тъй като не е подадено в посочения в член 12, параграф 1, трета алинея срок?

За отговора на този въпрос от значение ли е обстоятелството, че в случай на неспазване на този срок, независимо дали е постановен отказ или не, може да се подаде заявление за събиране на семейството, при разглеждането на което се проверява дали са изпълнени изискванията по член 7 от Директива [2003/86] и се вземат предвид интересите и обстоятелствата по член 5, параграф 5 и по член 17 от посочената директива?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

25 С първия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали на основание член 267 ДФЕС Съдът е компетентен да тълкува член 12, параграф 1 от Директива 2003/86 в положение като разглежданото в главното производство, в което този съд е призован да се произнесе относно правото на събиране на семейството на лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, когато съгласно националното право тази разпоредба е приложима пряко и безусловно в посочения случай.

26 Член 3, параграф 2, буква в) от Директива 2003/86 уточнява по-специално че тази директива не се прилага, когато кандидатът за събиране на семейството е гражданин на трета държава, получил разрешение да пребивава в държава членка на основата на субсидиарна форма на закрила в съответствие с международните задължения, националното законодателство или практиката на държавите членки.

27 От самия текст на тази разпоредба безспорно следва, че тя се отнася до субсидиарни форми на закрила, предоставяни на национално или на международно равнище, без да се отнася пряко до предвидения в правото на Съюза статут на субсидиарна закрила.

28 Все пак от това не би следвало да се направи извод, че Директива 2003/86 е приложима към положение като разглежданото в главното производство, в което на кандидата за събиране на семейство е предоставен такъв статут.

29 В действителност на първо място е необходимо да се припомни, че предвиденият в правото на Съюза статут на субсидиарна закрила е въведен с Директива 2004/83, която е приета след Директива 2003/86. При тези условия не може да се счита, че липсата на директно посочване на този статут в тази директива има определящо значение.

30 На второ място, от измененото предложение за директива на Съвета относно правото на събиране на семейството (COM (2000) 624 окончателен), представено от Комисията на 10 октомври 2000 г. (ОВ C 62 E, 2001 г., стр. 99), следва, че предвиденото в член 3, параграф 2, буква в) от Директива 2003/86 изключване от приложното поле е въведено по-специално с оглед на бъдещото регламентиране на общ за държавите членки статут на субсидиарна закрила,

по повод на който Комисията възнамерява да предложи да бъдат въведени разпоредби относно събирането на семейството, приспособени към нуждите на гражданите на трети страни, на които е предоставен такъв статут, като това следва да покаже, че с предвиденото изключение се цели тези граждани на трети страни да бъдат изключени от приложното поле на посочената директива.

31 На трето място, както от съображение 25 от Директива 2004/83, така и от съображение 34 от Директива 2011/95 следва, че критериите, на които трябва да отговарят лицата, търсещи международна закрила, за да могат да получат субсидиарна закрила, би следвало да бъдат определени въз основа на международните задължения, както и с оглед на вече съществуващите в държавите членки практики.

32 Тъй като общите критерии за предоставяне на субсидиарна закрила са по този начин вдъхновени от съществуващите в държавите членки режими, които следва да бъдат хармонизирани и при необходимост — заменени с тези критерии, член 3, параграф 2 буква в) от Директива 2003/86 до голяма степен би се оказал лишен от всякакъв полезен ефект, ако той следва да се тълкува в смисъл, че не се прилага към лица, на които е предоставен предвиденият в правото на Съюза статут на субсидиарна закрила.

33 От изложеното следва, че Директива 2003/86 трябва да се тълкува в смисъл, че не се прилага по отношение на граждани на трети държави, които са членове на семейството на лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, каквито са жалбоподателите в главното производство.

34 От постоянната практика на Съда обаче следва, че той е компетентен да се произнася по преюдициални запитвания относно разпоредби на правото на Съюза в случаи, в които, макар и фактите по главното производство да не попадат в приложното поле на правото на Съюза, въпросните разпоредби от правото на Съюза са приложими по силата на препращане в националното право към тяхното съдържание (вж. в този смисъл решения от 21 декември 2011 г., Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, т. 17, от 18 октомври 2012 г., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, т. 45 и от 15 ноември 2016 г., Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, т. 53).

35 Всъщност в подобни случаи е налице несъмнен интерес на Европейския съюз от еднообразно тълкуване на възприетите въз основа на правото на Съюза разпоредби, за да се избегнат последващи различия в тълкуването (решения от 18 октомври 2012 г., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, т. 46 и от 22 март 2018 г., Jacob и Lassus, C-327/16 и C-421/16, EU:C:2018:210, т. 34).

36 Ето защо тълкуване от Съда на разпоредби на правото на Съюза, когато са налице положения, които не попадат в приложното поле на тези разпоредби, е обосновано, когато националното право е направило тези разпоредби пряко и безусловно приложими към такива положения, за да се осигури еднакво третиране на посочените положения и на положенията, попадащи в приложното поле на посочените разпоредби (вж. в този смисъл решения от 21 декември 2011 г., Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, т. 19, от 18 октомври 2012 г., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, т. 47 и от 7 ноември 2013 г., Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, т. 33).

37 В конкретния случай запитващата юрисдикция, която единствено е компетентна да тълкува националното право в контекста на установеното с член 267 ДФЕС съдебно сътрудничество (вж. в този смисъл решение от 17 юли 1997 г., Leur-Bloem, C-28/95, EU:C:1997:369, т. 33 и от 14 юни 2017 г., Online Games и др., C-685/15, EU:C:2017:452, т. 45), уточнява, че нидерландският законодател избира да осигури на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, по-благоприятно от установеното с Директива 2003/86 третиране, като прилага спрямо тях

предвидените с тази директива норми относно бежанците. От това тази юрисдикция извежда заключението, че съгласно нидерландското право е длъжна да приложи член 12, параграф 1 от посочената директива в делото по главното производство.

38 При тези условия следва да се приеме, че както отбелязва и нидерландското правителство, нидерландското право прилага тази разпоредба пряко и безусловно към положения като разглежданото в главното производство, и че поради тази причина е налице несъмнен интерес на Съюза от това Съдът да се произнесе по преюдициалното запитване.

39 Този извод не може да бъде поставен под въпрос от обстоятелството, че член 3, параграф 2, буква в) от Директива 2003/86 изключва изрично случаи като разглеждания в главното производство от приложното поле на тази директива.

40 Всъщност, видно от точки 36—43 от постановеното днес решение C и A (C-257/17), подобно обстоятелство не е в състояние да постави под въпрос компетентността на Съда да се произнесе по преюдициалното запитване в границите, очертани с припомнената в точки 34—36 от настоящото съдебно решение постоянна практика на Съда.

41 С оглед на изложеното на първия въпрос следва да се отговори, че Съдът е компетентен на основание член 267 ДФЕС да тълкува член 12, параграф 1 от Директива 2003/86 в положение като разглежданото в главното производство, в което запитващата юрисдикция е призована да се произнесе относно правото на събиране на семейството на лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, когато съгласно националното право тази разпоредба е приложима пряко и безусловно в подобни ситуации.

По втория въпрос

42 С втория въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 12, параграф 1 от Директива 2003/86 допуска национална правна уредба, която позволява да се отхвърли заявление за събиране на семейството, подадено от член на семейството на бежанец, на основание на приложимите към бежанците по-благоприятни разпоредби от глава V от тази директива, с мотива че това заявление е подадено повече от три месеца след като на кандидата за събиране на семейството е предоставен статут на бежанец, като същевременно е предвидена възможност за подаване на ново заявление, като се следва друг режим.

43 Член 12, параграф 1, първа алинея от Директива 2003/86 предвижда, че чрез дерогация от член 7 държавите членки не могат да изискват от бежанеца и/или членовете на семейството му да представят във връзка със заявления относно членовете на семейството, посочени в член 4, параграф 1 от посочената директива, доказателства, че бежанецът изпълнява изискванията по член 7 от същата директива.

44 Все пак, независимо че, както се посочва в съображение 8 от Директива 2003/86, тя предвижда по-благоприятни условия за бежанците, що се отнася до упражняването на правото на събиране на семейството, сред които е и установеният в член 12, параграф 1, първа алинея от тази директива режим, държавите членки имат право да обвържат ползването му с условието заявлението да бъде подадено в определен срок.

45 Така член 12, параграф 1, трета алинея от посочената директива уточнява, че държавите членки могат да изискат бежанецът да покрива изискванията на член 7, параграф 1 от същата директива, ако заявлението за събиране на семейството не е подадено в срок от три месеца след предоставянето на статута на бежанец.

46 Видно от член 12, параграф 1, трета алинея от Директива 2003/86, законодателят на Съюза разрешава на държавите членки да прилагат по отношение на посочените в член 7, параграф 1 от Директива 2003/86 условия общия правен режим, вместо по-благоприятния правен режим, обичайно приложим към бежанците, в случаите, в които заявлението за събиране на семейството е подадено след изтичането на определен срок след предоставянето на статута на бежанец.

47 Следователно, ако счетат това за целесъобразно, държавите членки са свободни да разглеждат подадените от бежанци заявления за събиране на семейства не в съответствие с по-благоприятния режим по член 12, параграф 1 от Директива 2003/86, а в съответствие с общия правен режим, приложим към заявленията за събиране на семейство, когато тези заявления са подадени след срока по член 12, параграф 1, трета алинея от тази директива.

48 Член 12, параграф 1, трета алинея от Директива 2003/86 не би следвало да се тълкува в смисъл, че задължава държавите членки да приемат, че ако без основателна причина не е спазен срокът за подаване на заявление за събиране на семейството по режима за по-благоприятно третиране, установен с член 12, параграф 1, първа алинея от тази директива, не е налице само един от всички останали елементи, които трябва да бъдат взети предвид при цялостната преценка на обосноваността на това заявление, като отсъствието на този елемент може да бъде компенсирано с други съображения.

49 От една страна, възприемането на това тълкуване, което не може да се обоснове с текста на член 12 от посочената директива, би лишило от неговата ефективност и яснота правилото, с което се разграничават приложните полета на режимите, приложими към подадените от бежанци заявления за събиране на семейства, които режими държавите членки имат право да въвеждат, като за база за това служи установеният с член 12, параграф 1, трета алинея от същата директива срок.

50 От друга страна, неспазването на срока за подаване на заявление за събиране на семейството по член 12, параграф 1, трета алинея от Директива 2003/86 не се отразява пряко на разрешението за влизане или на пребиваването на членовете на семейството на кандидата за събиране на семейството, а единствено позволява да се определи редът, по който следва да бъде разгледано това заявление. Тъй като обосноваността на това заявление на практика може да бъде преценена само след като се определи приложимият режим към него, констатацията, че не е спазен този срок, не би следвало да бъде компенсирана със съображения относно обосноваността на това заявление.

51 Различно разрешение не може да бъде обосновано нито с член 5, параграф 5, нито с член 17 от Директива 2003/86.

52 В действителност решението на дадена държава членка да изисква изпълнение на условията по член 7, параграф 1 от тази директива не е пречка обосноваността на искането събиране на семейството да бъде впоследствие разгледана, като в съответствие с член 5, параграф 5 и с член 17 от посочената директива надлежно се преценят характерът и солидността на семейните връзки на лицето и продължителността на пребиваването му в държавата членка, както и наличието на семейни, културни и социални връзки със страната му на произход.

53 В този контекст съответната държава членка ще бъде в състояние да изпълни изискването за персонализиране на разглеждането на заявлението за събиране на семейството, произтичащо от член 17 от Директива 2003/86 (вж. в този смисъл решение от 9 юли 2015 г., K и A, C-153/14, EU:C:2015:453, т. 60), което по-специално налага да се отчитат спецификите, свързани с обстоятелството, че кандидатът за събиране на семейството има качеството на бежанец. Следователно, както се припомня и в съображение 8 от тази директива, положението на бежанците изисква особено внимание, тъй като те не могат да предполагат, че ще водят

нормален семеен живот в тяхната страна на произход, те могат да бъдат разделени от семействата си за дълъг период от време, преди да им бъде предоставен статут на бежанец, а осигуряването на изискваните от член 7, параграф 1 от посочената директива материални условия може да представлява за тях по-голяма трудност отколкото за други граждани от трети страни.

54 От изложеното следва, че тълкуването на член 12, параграф 1, трета алинея от Директива 2003/86, представено накратко в точка 48 от настоящото решение, не е пречка да бъдат взети предвид всички елементи по член 5, параграф 5 и член 17 от тази директива, преди да бъде прието окончателно решение относно заявеното събиране на семейството.

55 С оглед на това, макар че законодателят на Съюза разрешава на държавите членки да изискват изпълнение на условията по член 7, параграф 1 от тази директива, в случая по член 12, параграф 1, трета алинея от същата директива той не е определил как от процесуална гледна точка следва да се разглежда късно подаденото заявление в рамките на режим за по-благоприятно третиране, предвиден в член 12, параграф 1, първа алинея от посочената директива.

56 При тези обстоятелства, тъй като в правото на Съюза не са регламентирани правила в това отношение, съгласно постоянната практика на Съда вътрешният правов ред на съответната държава членка следва в съответствие с принципа на процесуалната автономия да уреди приемането на такива правила, но при условие че тези правила не са по-неблагоприятни от правилата, които уреждат сходни положения от вътрешно естество (принцип на равностойност) и че те не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност) (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2018 г., INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, т. 42 и цитираната съдебна практика).

57 Що се отнася до принципа на равностойност, от никой документ от представената пред Съда преписка по никакъв начин не следва, а и по никакъв начин в настоящото производство не се твърди, че в нидерландското право се третират различно сходни положения от вътрешно естество.

58 Що се отнася до принципа на ефективност, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда всеки случай, в който се поставя въпросът дали дадена национална процесуална разпоредба прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на правото на Съюза, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство, за неговото развитие и за неговите особености пред различните национални инстанции (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2018 г., INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, т. 44 и цитираната съдебна практика).

59 В конкретния случай сама по себе си национална правна уредба, която позволява да се отхвърли заявление за събиране на семейството, подадено от член на семейството на бежанец на основание на включените в глава V от Директива 2003/86 по-благоприятни разпоредби, с мотива че това искане е подадено повече от три месеца след предоставянето на статута на бежанец на кандидата за събиране на семейството, като същевременно се предвижда възможност да се подаде ново заявление молба в съответствие с друг режим, не е от естество да направи практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на предоставено с Директива 2003/86 право на събиране на семейството.

60 В действителност, когато се отхвърля заявление за събиране на семейството, което е подадено в съответствие с национален режим, установен за да приведе в действие член 12, параграф 1, първа алинея от тази директива, това не предполага, че правото на събиране на семейството няма да може да бъде гарантирано, тъй като събирането на семейството може да бъде разрешено в съответствие с друг режим, след като бъде подадено съответно заявление.

61 Макар че предполагаемото закъснение и предполагаемата административна тежест, свързани с подаването на ново заявление, могат да съставляват определено неудобство за съответното лице, това неудобство не е толкова голямо, че да бъде по принцип считано, че на практика възпрепятства това лице да упражни ефективно правото си на събиране на семейството.

62 По друг начин обаче би стоял въпросът, на първо място, ако отхвърлянето на първото заявление за събиране на семейството може да бъде постановено в случаи, в които късното подаване на заявлението подлежи на извинение поради обективни причини предвид наличието на специални обстоятелства.

63 По-нататък, когато национална правна уредба задължава бежанците да упражнят правата си в кратък срок, след като им е предоставен статут на бежанец — тоест в момент, в който може да бъдат твърде слаби познанията им по езика и относно процесите в приемащата държава членка — заинтересованите лица трябва да бъдат изцяло информирани за последиците от решението да бъде отхвърлено първото им заявление и за действията, които следва да предприемат, за да упражнят ефективно правото си на събиране на семейството.

64 Накрая е важно да се подчертае, че член 12, параграф 1, трета алинея от Директива 2003/86 предоставя единствено възможност на държавите членки да се отклонят от член 12, параграф 1, първа алинея от тази директива, като изискат от бежанеца да изпълнява условията по член 7, параграф 1 от посочената директива.

65 Ето защо спрямо бежанец, който е подал заявление за събиране на семейството повече от три месеца след като му е предоставен статута на бежанец, трябва все пак да могат да бъдат приложени по-благоприятните условия за упражняването на правото на събиране на семейството по членове 10 и 11 или по член 12, параграф 2 от същата директива, които са приложими за бежанците.

66 С оглед на всички изложени съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 12, параграф 1 от Директива 2003/86 допуска национална правна уредба, която позволява да се отхвърли заявление за събиране на семейството, подадено от член на семейството на бежанец, на основание на приложимите към бежанците по-благоприятни разпоредби от глава V от тази директива, с мотива че това заявление е подадено повече от три месеца след като на кандидата за събиране на семейството е предоставен статутът на бежанец, като същевременно е предвидена възможност за подаване на ново заявление, като се следва друг режим, доколкото тази правна уредба:

– предвижда, че подобно основание за отказ не може да бъде прието в случаи, в които късното подаване на първото заявление подлежи на извинение поради обективни причини предвид наличието на специални обстоятелства,

– предвижда, че заинтересованите лица са изцяло информирани за последиците от решението да бъде отхвърлено първото им заявление и за действията, които следва да предприемат, за да упражнят ефективно правото си на събиране на семейството, и

– гарантира, че кандидатите за събиране на семейството, които са признати за бежанци, продължават да се ползват от по-благоприятните условия за упражняването на правото на събиране на семейството по членове 10 и 11 или по член 12, параграф 2 от посочената директива, които са приложими за бежанците.

По съдебните разноски

67 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) **Съдът е компетентен на основание член 267 ДФЕС да тълкува член 12, параграф 1 от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството в положение като разглежданото в главното производство, в което запитващата юрисдикция е призована да се произнесе относно правото на събиране на семейството на лице, на което е предоставен статут на субсидиарна закрила, когато съгласно предвиденото в националното право тази разпоредба е приложима пряко и безусловно в подобни ситуации.**

2) **Член 12, параграф 1 от Директива 2003/86 допуска национална правна уредба, която позволява да се отхвърли заявление за събиране на семейството, подадено от член на семейството на бежанец, на основание на приложимите към бежанците по-благоприятни разпоредби от глава V от тази директива, с мотива че това заявление е подадено повече от три месеца след като на кандидата за събиране на семейството е предоставен статута на бежанец, като същевременно е предоставена възможност да бъде подадено ново заявление в съответствие с друг режим, доколкото тази правна уредба:**

   – **предвижда, че подобно основание за отказ не може да бъде прието в случаи, в които късното подаване на първото заявление подлежи на извинение поради обективни причини предвид наличието на специални обстоятелства,**

   – **предвижда, че заинтересованите лица са изцяло информирани за последиците от решението да бъде отхвърлено първото им заявление и за действията, които следва да предприемат, за да упражнят ефективно правото си на събиране на семейството, и**

   – **гарантира, че кандидатите за събиране на семейството, които са признати за бежанци, продължават да се ползват от по-благоприятните условия за упражняването на правото на събиране на семейството по членове 10 и 11 или по член 12, параграф 2 от посочената директива, които са приложими за бежанците.**

Подписи